

מסכת אבות

פרק ד

א. בן זומא אומר, איזהו חכם, הלומד מכל אדם, שנאמר (תהלים קיט) מכל מלמדי השכלתי כי עדותיך שיחה לי. איזהו גבור, הכובש את יצרו, שנאמר (משלי טז) טוב ארך אפים מגבור ומשל ברוחו מלכד עיר. איזהו עשיר, השמח בקלקו, שנאמר (תהלים קכח) יגיע כפיו כי תאכל אשריו וטוב לך. אשריו, בעולם הזה. וטוב לך, לעולם הבא. איזהו מכבד, המכבד את הבריות, שנאמר (שמואל א ב) כי מכבדי אכבד ובני יקלו:

ב. בן עזאי אומר, הוי רץ למצוה קלה כבתמורה, ובורח מן העברה. שמצוה גוררת מצוה, ועברה גוררת עברה. ששכר מצוה, מצוה. ושכר עברה, עברה:

ג. הוא היה אומר, אל תהי בז לכל אדם, ואל תהי מפליג לכל דבר, שאין לה אדם שאין לו שעה ואין לה דבר שאין לו מקום:

ד. רבי לויטס איש יבנה אומר, מאד מאד הוי שפל רוח, שתקנות
אנוש רמה. רבי יוחנן בן ברוקא אומר, כל המחליל שם שמים
בסתור, נפרעין ממנו בגלוי. אחד שוגג ואחד מזיד בחלול השם:

ה. רבי ישמעאל בנו אומר, הלומד תורה על מנת ללמד, מספיקין
בידו ללמד וללמד. והלומד על מנת לעשות, מספיקין בידו ללמד
וללמד לשמר ולעשות. רבי צדוק אומר, אל תעשם עטרה להתגדל
בהם, ולא קרדם לחפר בהם. וכך הנה הלל אומר, ודאשתמש
בתגא, חלף. הא למדת, כל הנהגה מדברי תורה, נוטל תייו מן
העולם:

ו. רבי יוסי אומר, כל המכבד את התורה, גופו מכבד על הבריות.
וכל המחליל את התורה, גופו מחליל על הבריות:

ז. רבי ישמעאל בנו אומר, החושף עצמו מן הדין, פורק ממנו
איבה וגזל ונשבועת שוא. והגס לבו בהוראה, שוטה רשע וגס רוח:

ח. הוא הנה אומר, אל תהי דן יחידי, שאין דן יחידי אלא אחד.
ואל תאמר קבלו דעתי, שהן רשאים ולא אתה:

ט. רבי יונתן אומר, כל המקנים את התורה מעני, סופו לקומה
מעשר. וכל המבטל את התורה מעשר, סופו לבטלה מעני:

י. רבי מאיר אומר, הוי ממצעט בעסק, ועסק בתורה. והוי שפל רוח בפני כל אדם. ואם בטלת מן התורה, יש לך בטלים הרבה כנגדך. ואם עמלת בתורה, יש לו שכר הרבה לתן לך:

יא. רבי אליעזר בן יעקב אומר, העושה מצוה אחת, קונה לו פרקליט אחד. והעובר עברה אחת, קונה לו קטגור אחד. תשובה ומעשים טובים, כתריס בפני הפרענות. רבי יוחנן הסנדלר אומר, כל כניסה שהיא לשם שמים, סופה להתקיים. ושאינה לשם שמים, אין סופה להתקיים:

יב. רבי אלעזר בן שמוע אומר, יהי כבוד תלמידך חביב עליך כשליך, וכבוד חברך כמורא רבך, ומורא רבך כמורא שמים:

יג. רבי יהודה אומר, הוי זהיר בתלמוד, ששגגת תלמוד עולה זדון. רבי שמעון אומר, שלשה כתרים הם, כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות, וכתר שם טוב עולה על גביהן:

יד. רבי נהוראי אומר, הוי גולה למקום תורה, ואל תאמר שהיא תבא אחריך, שחבריה יקיימוה בינך. ואל בינתך אל תשען (משלי ג):

יה. רבי ינאי אומר, אין בידינו לא מנשלות הרשעים ואף לא מיסורי הצדיקים. רבי מתאי בן חרש אומר, הוי מקדים בשלום כל

אדם. וְהָיָה זָנֹב לְאַרְיֹת, וְאֵל תִּהְיֶה רֹאשׁ לְשׁוּעָלִים:

יז. רַבִּי יַעֲקֹב אָמַר, הָעוֹלָם הַזֶּה דּוֹמֶה לְפָרוֹזְדּוֹר בְּפָנֵי הָעוֹלָם הַבָּא. הַתָּקֵן עֲצָמָךְ בְּפָרוֹזְדּוֹר, כְּדֵי שֶׁתִּכָּנַס לְטָרְקִלִין:

יח. הוּא הָיָה אָמַר, יִכָּה שְׂעָה אַחַת בְּתַשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, מִכָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. וְיִכָּה שְׂעָה אַחַת שֶׁל קוֹרַת רוּחַ בְּעוֹלָם הַבָּא, מִכָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה:

יט. רַבִּי נִשְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אָמַר, אֵל תִּרְצֶה אֶת חֲבִירְךָ בְּשַׁעַת כַּעֲסוֹ, וְאֵל תִּבְחָמְנוּ בְּשַׁעַת שְׂמִתּוֹ מִטֵּל לִפְנָיו, וְאֵל תִּשְׁאַל לוֹ בְּשַׁעַת נִדְרוֹ, וְאֵל תִּשְׁתַּדֵּל לְרְאוּתוֹ בְּשַׁעַת קְלָקֶלְתּוֹ:

כ. שְׁמוּאֵל הַקָּטָן אָמַר, (מִשְׁלֵי כד) בְּנִפְלְ אוֹיְבְּךָ אֵל תִּשְׁמַח וּבְכַשְׁלוֹ אֵל יִגַּל לְבָבְךָ, כֵּן יֵרָאֶה ה' וְרַע בְּעֵינָיו וְהִשְׁיב מִעָלָיו אָפוֹ:

כא. אֱלִישָׁע בֶּן אֲבוּיָה אָמַר, הַלּוֹמֵד יֵלֵךְ לִמָּה הוּא דּוֹמָה, לְדָיו כְּתוּבָה עַל נֵיר חֲדָשׁ. וְהַלּוֹמֵד זָקֵן לִמָּה הוּא דּוֹמָה, לְדָיו כְּתוּבָה עַל נֵיר מְחֻק. רַבִּי יוֹסִי בֶר יְהוּדָה אִישׁ כָּפַר הַבְּבִלִי אָמַר, הַלּוֹמֵד מִן הַקִּטְנִים לִמָּה הוּא דּוֹמָה, לֹאכֵל עֲנָבִים קְהוּת וְשׁוּתָה זֵין מִגָּתוֹ. וְהַלּוֹמֵד מִן הַזָּקֵנִים לִמָּה הוּא דּוֹמָה, לֹאכֵל עֲנָבִים בְּשִׁלּוֹת וְשׁוּתָה זֵין יָשׁוּן. רַבִּי אָמַר, אֵל תִּסְתַּכֵּל בְּקִנְיָנוֹ, אֲלֵא בְּמָה שִׁישׁ בּוֹ. יֵשׁ קִנְיָנוֹ חֲדָשׁ מִלֵּא יָשׁוּן, וְיָשׁוּן שֶׁאֵפְלוֹ חֲדָשׁ אֵין בּוֹ:

כא. רבי אלעזר הקפר אומר, הקנאה והתאווה והכבוד, מוציאים את האדם מן העולם:

כב. הוא הנה אומר, הילודים למות, והמתים להקיות, והחיים לדון. לידע להודיע ולהודע שהוא אל, הוא היוצר, הוא הבורא, הוא המבין, הוא הדין, הוא עד, הוא בעל דין, והוא עתיד לדון. ברוך הוא, שאין לפניו לא עולה, ולא שכיחה, ולא משוא פנים, ולא מקח שחד, שיהכל שְׁלוֹ. ודע שיהכל לפי החשבון. ואל יבטיחך יצרך שישאול בית מנוס לך, שעל כרחך אתה נוצר, ועל כרחך אתה נולד, ועל כרחך אתה חי, ועל כרחך אתה מת, ועל כרחך אתה עתיד לתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא: